

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 10Sp/3/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7016200086
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Tkáč
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7016200086.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach samosudcom JUDr. Pavlom Tkáčom v právnej veci navrhovateľky I. C. I. D. G. F. L. Y. C. P. S. I. M. , D.. XX.XX.XXXX, N. Č. X, Z. D. S. (korešpondenčná adresa: P.O.Box 48, 052 01 Spišská Nová Ves), proti odporcovi Centrum právnej pomoci so sídlom v Bratislave, kancelária Košice, Moyzesova 18, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp.zn. 12107/2015-KaKE, r.z. 77949/2015 zo dňa 15.12.2015 takto

rozhodol:

Podľa § 250q ods.3 O.s.p. z dôvodov uvedených v ustanovení § 250j ods.2 písm.d/ O.s.p. s použitím § 250l ods.2 O.s.p. z r u š u j e rozhodnutie odporcu zo dňa 15.12.2015 sp.zn. 12107/2015-KaKE, r.z. 77949/2015 a vec v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Navrhovateľke n e p r i z n á v a náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Preskúmaným rozhodnutím odporca podľa § 10 ods.5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len: „zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi“) nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci I. C., F., Z., D.. XX.XX.XXXX, H. N. Č. X, Z. D. S. vo veci právnej pomoci v právnej veci o zaplatenie 1.226,13 eur s prisl. na základe žiadosti navrhovateľky zo dňa 23.10.2015.

V odôvodnení rozhodnutia citoval ustanovenia § 3 ods.1, § 4 ods.1 písm. i/, ods.2, § 6, § 6a, § 8 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, § 2 zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a konštatoval, že žiadateľka na preukázanie svojej príjmovej situácie v posudzovanom období mesiacov apríl 2015 až október 2015 odporcovi predložila výplatné pásky vydané zamestnávateľom G. Cassanova, s.r.o., podľa ktorých mala žiadateľka čistý príjem v mesiaci jún 2015 vo výške 543,88 eur (mzda za máj 2015), mesiaci máj 2015 vo výške 543,88 eur (mzda za mesiac apríl 2015), v mesiaci jún 2015 vo výške 521,11 eur (mzda za máj 2015), v mesiaci júl 2015 vo výške 510,75 eur (za mesiac jún 2015), v mesiaci august 2015 vo výške 542,70 eur (mzda za júl 2015), v mesiaci september 2015 vo výške 327,37 eur (mzda za august 2015), v mesiaci október 2015 vo výške 557,73 eur (mzda za september 2015), oznámenie Sociálnej poisťovne zo dňa 22.10.2015 o vykonávaní zrážok z dôchodku, podľa ktorého vdovský dôchodok žiadateľky je 211,- eur mesačne, invalidný dôchodok žiadateľky je 55,10 eur a úhrnná suma dôchodkov je 266,10 eur mesačne. Ďalej navrhovateľka k svojim majetkovým pomerom v žiadosti uviedla, že je nájomcom bytu a nevlastní žiadny hnutelný či nehnuteľný majetok vyššej hodnoty. K svojim osobným pomerom uviedla, že je vdova a nemá žiadne nezaopatrované deti.

Odporca v odôvodnení ďalej konštatoval, že 1,4 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu predstavuje 277,33 eur a 1,6 násobok životného minima predstavuje sumu 316,94 eur. Zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi pritom neumožňuje vo svojich jednotlivých ustanoveniach zohľadňovať výdavky žiadateľov o poskytnutie právnej pomoci a ani prípadné exekučné zrážky. Príjem navrhovateľky v mesiaci podania žiadosti o právnu pomoc, t.j. október 2015 vo výške 823,83 eur (pozostávajúci z čistého príjmu žiadateľky za mesiac 9/2015 a jej dôchodok) presahuje výšku 1,4 násobku životného minima aj výšku 1,6 násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Z uvedeného teda vyplýva, že navrhovateľka nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci. Nesplnenie hoci len jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytovanie právnej pomoci. Z dôvodu nutnosti kumulatívneho splnenia zákonom stanovených podmienok pre priznanie nároku na právnu pomoc sa odporca s ohľadom na vyššie uvedené splnením ďalších podmienok už nezaoberal. V závere odporca zhrnul, že u navrhovateľky bolo nesporne preukázané nesplnenie zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci, preto rozhodol tak ako je uvedené vo výroku preskúmaného rozhodnutia.

Proti tomuto rozhodnutiu podala včas opravný prostriedok navrhovateľka, ktorá žiadala preskúmať napadnuté rozhodnutie odporcu a priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti alebo s finančnou účasťou žiadateľky.

V odvolaní navrhovateľka uviedla, že pre posúdenie priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci odporcovi zároveň s predloženými dokladmi preukázala aj dôležitú skutočnosť, a to jej práceneschopnosť, ktorá trvá od 05.10.2015 a pokračuje aj v roku 2016. Od 05.10.2015 preto nemá príjem zo závislej činnosti. Zároveň odporcovi oznámila, že pracovný pomer u zamestnávateľa mala uzavretý na dobu určitú, a to do 31.12.2015. Napriek tomu sa však odporca týmito skutočnosťami vo svojom rozhodnutí nezaoberal. Namietala, že v ustanovení § 6 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi sa nenachádza určenie špecifikácie príjmu, teda či ide o celkovú cenu práce alebo čistú mzdu, prípadne hrubú mzdu. Príjem pre pokrytie základných životných potrieb a nákladov pre dôstojný životný štandard odporcovi špecifikovala správne a uviedla pravdivo aké má k dispozícii finančné prostriedky. Zároveň v súlade s tým, čo je uvedené v tlačive žiadosti odporcu označila aj všetky údaje o jej nákladoch, ktoré slúžia na posúdenie skutočného príjmu. Namietala, že odporca nesprávne vyhodnotil predložené dôkazy uvedené v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti alebo s finančnou účasťou a naviac sa nezaoberal tou podstatnou skutočnosťou, že vec v ktorej žiadala poskytnúť právnu pomoc sa týka spotrebiteľského práva, kde je nutné, aby sporné zmluvy týkajúce sa sporu boli preskúmané odborníkom z oblasti práva, ktorého si však so svojho skutočného príjmu nemôže dovoliť. Keďže nemá právnické vzdelanie a ani odborné znalosti z práva, advokát pre zastúpenie v konaní pred súdom je advokát viac ako nutný, tak aby boli chránené jej práva spotrebiteľa.

Odporca v písomnom vyjadrení k opravnému prostriedku navrhovateľky zo dňa 10.03.2016 v podstate zhrnul argumentáciu z preskúmaného rozhodnutia a zdôraznil, že jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci odporcom je materiálna núdza žiadateľa, ktorá v správnom konaní musí byť preukázaná. Okrem splnenia tejto podmienky sa posudzuje aj otázka bezúspešnosti sporu a hodnoty sporu. Úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok. V konaní o žiadosti navrhovateľky na základe predložených dokladov o jej príjme a majetkovej situácii, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu bolo preukázané, že navrhovateľka nespĺňa zákonom stanovenú podmienku - stav materiálnej núdze, pretože započítateľný príjem navrhovateľky, ktorého výška je označená v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia presahuje výšku 1,4 násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu a ďalšiu plnoletú fyzickú osobu, t.j. sumu 277,33 eur a zároveň výšku 1,6 násobku sumy životného minima, t.j. sumu 316,94 eur. K námietke navrhovateľky týkajúcej sa jej pracovnej neschopnosti od 05.10.2015 ako aj to, že pracovný pomer bol uzavretý na dobu určitú do 31.12.2015 odporca uviedol, že tieto skutočnosti pre posúdenie nároku navrhovateľky nie sú právne významné, pretože podľa § 7 ods.4 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pričom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok poskytnutie právnej pomoci. Navrhovateľka podala žiadosť o poskytnutie právnej pomoci dňa 23.10.2015, preto odporca posudzoval jej príjem za mesiac október 2015 a prihliadal aj na príjem za posledných 6 kalendárnych

mesiacov pred podaním žiadosti. Z obsahu predložených listín vyplynulo, že v mesiaci podania žiadosti a aj šesť kalendárnych mesiacov pred jej podaním bola navrhovateľka zamestnaná, mala teda príjem zo závislej činnosti a zároveň poberala dôchodok. Odporca poukázal aj na právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 5Sp/51/2013-19 zo dňa 19.02.2014, v ktorom súd výslovne v súvislosti s § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi uviedol, že pri posudzovaní materiálnej núdze sa neprihliada na platby v súvislosti so splácaním exekúcie, pôžičky, prípadne s výdavkami, ktoré sú spojené s užívaním bytu. Uvedené rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sžo/70/2014 zo dňa 02.12.2014, pričom Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že preskúmaním veci nezistil vady v procesnom postupe odporkyne ani súdu prvého stupňa, prvostupňový súd podrobne a vecne správne interpretoval zákonné ustanovenia a preto odkázal na odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu. Podmienky zisťovania materiálnej núdze sú upravené zákonom a žiadateľka tieto kritéria nespĺňa. S poukazom na takúto argumentáciu odporca žiadal preskúmané rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení zo dňa 26.04.2016 doručenom súdu dňa 28.04.2016 doplnil dôvody svojho opravného prostriedku a uviedla, že vo veci, s ktorou sa obrátila na centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci je nutná a potrebná, pričom existuje na to dôvod hodný osobitného zreteľa, pretože spor vedený na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi pod sp.zn. 2C/169/2015 „napĺňa znaky sporu so spotrebiteľskej zmluvy medzi dodávateľom a spotrebiteľom“. Potrebuje preto vysoko odbornú účasť a činnosť zastupujúceho advokáta, pre zabezpečenie ochrany práva osoby zo spotrebiteľskej zmluvy, pretože v označenej veci je značná nerovnováha účastníkov konania. Úlohou advokáta je zvýšiť ochranu účastníka sporového konania, a je potrebné poukázať na skutočnosť, že bez účasti advokáta by bolo v prípade povinnej obhajoby konanie zmarené. V ďalšom sa navrhovateľka zaoberala samotnou podstatou zmluvného vzťahu v sporovej veci, v ktorej žiadala poskytnúť právnu pomoc a zdôraznila, že vzhľadom na svoju zlú finančnú situáciu si nemôže dovoliť advokáta, ktorý by ju pred súdom zastupoval, pretože hodnota sporu poplatkov za advokáta v zmysle zákonných ustanovení a smerníc o advokácii môže prevyšovať hodnotu finančnej čiastky na jej základné nároky a životné potreby.

Súd v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. (§ 250l a nasl. O.s.p.) preskúmal rozhodnutie odporcu z 15.12.2015 napadnuté opravným prostriedkom, oboznámil sa s obsahom administratívneho spisu odporcu a dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu je potrebné zrušiť z právnych dôvodov uvedených v ustanovení § 250j ods.2 písm. d/ O.s.p.

Podľa § 250f O.s.p. s použitím § 250l ods.2 O.s.p. súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania na základe súhlasného vyjadrenia oboch účastníkov súdneho konania, s tým, že rozsudok vo veci vyhlásil dňa 31.05.2016 (§ 156 ods. 3 O.s.p. s použitím § 246c ods.1 prvá veta O.s.p.), pričom oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach vyvesené dňa 18.03.2016 a zvesené dňa 01.06.2016.

Tak ako to vyplýva z obsahu pripojeného administratívneho spisu navrhovateľka sa obrátila na odporcu so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci dňa 13.10.2015, doručenu odporcovi dňa 23.10.2015, v ktorej uviedla, že žiada o pomoc (zastupovanie) v rámci prebiehajúceho súdneho konania vedeného pod sp.zn. 2C/169/2015 o zaplatenie 1.226,13 eur s prísl. K svojim majetkovým pomerom uviedla, že je poberateľkou invalidného a vdovského dôchodku, má príjem zo závislej činnosti a na výzvu odporcu predložila potvrdenie zo sociálnej poisťovne zo dňa 30.10.2010 o výške poukazovaného dôchodku v roku 2015, potvrdenie zo sociálnej poisťovne o nároku na nemocenské a potvrdenie o práceneschopnosti od 05.10.2015. Zároveň predložila aj oznámenie sociálnej poisťovne o vykonávaní zrážok z dôchodku.

Vzhľadom na takto preukázané príjmové a majetkové pomery navrhovateľky odporca uzavrel, že navrhovateľka nespĺňa podmienku materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci, pretože z predložených listinných dôkazov je zrejmé, že príjem navrhovateľky v mesiaci október 2015, t.j. v mesiaci podania žiadosti o právnu pomoc dosahuje sumu 823,83 eur (čistý príjem navrhovateľky za mesiac 9/2015 a dôchodok navrhovateľky), teda presahuje výšku 1,4 násobku životného minima (277,33 eur) aj výšku 1,6 násobku životného minima (316,94 eur) pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

S poukazom na obsah opravného prostriedku navrhovateľky je v preskúmvanej veci spornou otázka, či navrhovateľka spĺňa zákonné podmienky pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci bez jej finančných spoluúčasti, prípadne aj s jej finančnou spoluúčasťou a to so zohľadnením toho, že navrhovateľka je od 05.10.2015 práceneschopná, jej pracovný pomer bol uzavretý na dobu určitú do 31.12.2015, zároveň s príjmom preukázala aj výdavky a v prípade sporu, v ktorom žiadala o poskytnutie právnej pomoci ide o spor zo spotrebiteľského práva, kde vystupuje v pozícii spotrebiteľ.

V správnom súdnictve preskúmvajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva a povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods.1 O.s.p.).

Podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250I ods.1 O.s.p.).

Podľa § 6 ods.1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov fyzická osoba má nárok na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti ak:

- a/ jej príjem nepresahuje 1,4 násobok životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom,
- b/ nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu,
- c/ hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 6a ods.1 citovaného zákonného ustanovenia ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4 násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6 násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojim majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods.1 písm.b/, c/ tým nie je dotknuté.

Podľa § 6b ods.1 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci, môže centrum v prípadoch podľa § 6a ods.1 poskytnúť právnu pomoc aj bez úhrady finančnej účasti.

Podľa ods.2 označeného zákonného ustanovenia ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Podľa § 47 ods.3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych prostriedkov, na základe ktorých rozhodoval a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a z ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Z opravného prostriedku navrhovateľky ako aj zo vzájomnej písomnej korešpondencie účastníkov konania vyplýva, že navrhovateľka žiadala v konaní o poskytnutie právnej pomoci vo veci vedenej na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi pod sp.zn. 2C/169/2015 zohľadniť mimoriadne okolnosti spočívajúce v jej tvrdení, že podstatou sporu je spotrebiteľský vzťah medzi účastníkmi konania (vo veci vystupuje ako žalobca Východoslovenská energetika, a.s., so sídlom Mlynská 31 Košice a odporkyňa I. C., D.. XX.XX.XXXX, Č. X, Z. D. S. - v administratívnom spise sa nachádza fotokópia platobného rozkazu Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 10.4.2015 č.k. 2C/169/2015-15) a skutočnosti týkajúce sa jej príjmových a majetkových pomerov (od 05.10.2015 je práceneschopná, táto práceneschopnosť pretrváva a z uvedených dôvodov poklesol jej príjem, pracovný pomer je uzavretý na dobu určitú do 31.12.2015), ktorými skutočnosťami sa však odporca v preskúmvanom rozhodnutí žiadnym spôsobom nezaoberal a tieto skutočnosti ani nevyhodnocoval vo vzťahu k ustanoveniu § 6b ods.1, 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, aj keď tvrdenia navrhovateľky boli odporcovi známe už v čase správneho konania pred vydaním napadnutého rozhodnutia.

Rozhodovacia prax všeobecných súdov zastáva názor, že odporca (centrum právnej pomoci) je povinný vždy ex offio skúmať a posudzovať, či sú v danom prípade splnené podmienky podľa § 6b ods.2 zákona poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (je potom zrejmé len možnosťou odporcu priznať bezplatnú právnu pomoc navrhovateľovi, nie jeho povinnosťou), avšak v každom prípade je odporca povinný odôvodniť primeranosť, resp. neprimeranosť okolností žiadanej právnej pomoci. Toto je odporca povinný odôvodniť vždy s ohľadom na okolnosti daného prípadu. Na odôvodnenie rozhodnutia odporcu sa analogicky aplikuje ustanovenie § 47 ods.3 Správneho poriadku (právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Sžo/49/2014 zo dňa 17.09.2014).

Z obsahu preskúmané rozhodnutia odporkyne vyplýva, že úvahy odporcu pri posudzovaní nároku navrhovateľky na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci osobe v materiálnej núdzi vo vzťahu k ustanoveniu § 6b ods. 2 zákona chýbajú a odporca sa so skutočnosťami tvrdenými navrhovateľkou v priebehu správneho konania o mimoriadnych okolnostiach danej veci v odôvodnení rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadal.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že napadnuté rozhodnutie odporu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože odporca sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s tvrdeniami navrhovateľky o mimoriadnych okolnostiach danej veci a to vo vzťahu k aplikácii ust. § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a z tohto hľadiska nárok navrhovateľky na poskytnutie žiadanej právnej pomoci ani nehodnotil.

S ohľadom na uvedené súd dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné a rozhodnutie odporcu je potrebné podľa § 250q ods. 3 v spojení s § 250j ods.2 písm. d/ O.s.p. z dôvodu, že rozhodnutie odporcu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov zrušiť a vec vrátiť správne orgánu na ďalšie konanie, v ktorom bude povinnosťou odporcu napraviť súdom uvedené nedostatky odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia a nanovo vo veci rozhodnúť.

O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 250k ods.1 O.s.p. s použitím § 250l ods.2 O.s.p. tak, že navrhovateľke, ktorému prináleží právo na náhradu trov súdneho konania trovy nepriznal, keďže navrhovateľka si v konaní žiadne trovy neuplatnila.

V ďalšom konaní je odporca viazaný právnym názorom súdu (§ 250r O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie (§ 250s prvá veta O.s.p. a contrario).